

Táng ngàn xáa cho đán bây giờ, trong dòng văn hßc Việt nam, nữ u ngũ gia chißn sĩ đã táng đßc ca táng không tßc lßi vß nhßng chißn đßu gian khß,

hy sinh cáa hß trong công cußc chißn đßu chßng ngoßi xâm, bßo vß sß tßn vong cáa đßt nßc thì cũng có rßt nhißu, nữ u không mußn nói là không kß xißt, nhßng áng vßn ca táng tính cách ngũ gia phß nữ Việt nam. Nhßng tính cách đó là sß chßu đßng cßc khß, lòng hy sinh và nhßn nßi, chịu chßng, nuôi con, chung thuß, cß xß có tình có nghĩa, có trßc có sau và không qußn nßng mßa khó nhßc làm lßng, buôn bán đß xây đßng hßnh phúc gia đình.

Ngày còn đi học, hình ảnh người đàn bà Việt Nam, một thân một mình, bặm díp với những mảnh, buôn bán nhỏ nuôi chồng nuôi con trong bài thơ của Tú Xương đã khiến chúng ta xúc động :

Quanh năm buôn bán ở ven sông
Nuôi chồng năm con với một chồng
Lặn lội thân cò nơi quãng vắng
Eo xèo măt nước buôi đò Đông

Ông Tú Xương là một thi sĩ, ông làm thơ mô tả số phận vất vả của người phụ nữ đi buôn bán ở ven sông và của ông nội là đi u nên làm và phải làm của một thi sĩ có lòng. Còn ông cha ta, những người ở các thôn quê ông Tú Xương rất xa, không phải là thi sĩ nhưng là những người có tâm hồn, đã cảm nhận được cái tình yêu mê mẩn, vô bờ bến của người đàn bà Việt nam đối với chồng con nên đã tạo ra những câu ca dao để diễn tả cái tình yêu ấy một cách thật tuyệt vời. Bây giờ, xin mời bạn đọc câu ca dao dưới đây:

Chàng đi đưa gói thiếp mang
Đưa gói m thiếp vắc cho chàng đi không.

Bạn thử tìm xem trên trái đất này liệu có người đàn bà nào yêu chồng, sẵn sàng xả thân mình để lo cho chồng những người đàn bà Việt nam những mô tả như thế không? Câu ca dao cho thấy chàng ra đi, có gói m có dáo bên mình thì chắc là chàng đang trên đường ra trận. Nàng không ngại bên song của, nhìn bóng chàng lặn đi giữa sóng gió ngoài kia mà đích thân tiễn chàng đi một đôn. Trên đôn những người tiễn đưa đó, nàng đã chia sẻ với chàng một chút gian truân và bi u tình yêu những mảnh của mình bằng cách bỏ chàng hãy đưa hành trang và gói m cho nàng vắc để chàng đi không.

Nàng là một người vợ thông minh chồng quá đỗi nên nàng có thể sẵn sàng vắc những cây súng để nàng tình nguyện đi lính thay cho chồng vài năm. Cái gì của đó để chồng và đáng trân quý biết chồng nào :

Phụ chi em vắc những súng để
Em đi lính thay cho chồng vài năm

Ti n chàng ra đi r i, nàng tr v v i b n ph n c a m t ng i con dâu sẵn sóc cha m già và nuôi con th cũng nh lo ng quán xuy n t t c m i vi c trong gia đình :

Anh đi em i i nhà
Hai vai gánh vác m già con th
L m than bao qu n n ng m a
Anh đi anh li u gánh đưa v i đi

N u là v c a m t chi n sĩ đi ra chi n tr ng gi t gi c, nàng s hành đ ng nh trên, còn nh nàng là phu nhân c a m t quan văn hay m t văn nhân, m t ông đ nào đó thì tính cách c a nàng cũng có khác. Nàng khuyên chàng nên đ c sách ngâm th , n u đ u có v i thì nàng s rót cho đ y và b c đèn có i tàn thì chính tay nàng khêu lên cho cháy sáng :

Khuyên chàng đ c sách ngâm th
Đ u hao thi p rót đèn m thi p khêu

Chàng ch a làm nên danh ph n gì, còn đang là m t c u h c trò mãi lo đèn sách đ đi thi. Song thân c a gia đình hai bên đ u già, nàng mong i c chàng h c hành thi đ đ c y trông và đ đ t đ c mong mu n đó, nàng h t lòng lo cho chàng không qu n ng i thi gian, công s c :

Đôi bên bác m cùng già
L y anh hay ch đ mà c y trông
Mùa Hè cho chí mùa Đông
Mùa nào th c y cho ch ng đi thi
H t g o thi p i gánh đi
H i thăm chàng h c i thì n i nao
H i thăm đ n ng thì vào
Tay đ t gánh xu ng, mi ng chào th a anh

Chàng có thi đ u, làm nên danh ph n đ gia đình hai bên đ c nh hay không thì ch a c n ph i bàn v i, i đây ta th y b n ph n làm v , s chung th y, lòng yêu th ng và chăm sóc ch ng c a ng i ph n Vi t Nam x ng đáng đ c ca t ng :

Thô ng chô ng n u cháo le le
N u canh bông lý n u chè h t sen

Đó là ch a k n àng còn làm nhô ng món r t ngo i l nhô các món nh u và nh t là s n sàng mua r u ngon đ ph c v chô ng. M c dù ngô i đàn bà Vi tnam g n nhô không bi t nh u hay u ng r u nhô ng không có ngô i v nào không bi t làm các món nh u, th m chí còn h c h i m y bà hàng xóm láng gi ng hay b n bè nhô ng “chiêu th c” đ c bi t đ đ i khách c a chô ng:

Đ t than n ô ng cá cho vàng
Đem ti n mua r u cho chàng u ng ch i

Ngô i đàn bà Vi tnam đúng nghĩa bao gi cũng vì chô ng, vì con. Chô ng con là trên h t và cho dù n àng g p ph i anh chô ng nghèo, nghèo r t m ng t i, m c áo rách vá đùm vá đ p nhô ng cái tình thô ng c a n àng, c a ngô i đàn bà Vi tnam làm v dành cho chô ng v n nhô ngày nào, không so sánh hay quan tâm th c m c gì đ n chô ng ngô i khác giàu sang, l m c a, nhi u ti n, ăn m c sang tr ng, đ u ch i bóng m t, x c n c hoa, n c bông th m n c mũi :

Chô ng em áo rách em thô ng
Chô ng ngô i áo g m xông h ô ng m c ngô i.
Hay :
Tay b ng đĩa mu i, tay b sàng rau
Thu chung nhô nh t sang giàu m c ai
Và :
Mu i m n ba năm v n còn m n
Gô ng cay chín tháng v n còn cay
Đ o nghĩa cang thô ng ch đ i đ ng thay
Đ u nên danh v ng hay có ăn mỳ ta cũng theo nhau

Ngô i phô nô Vi tnam khi l y chô ng r i thì luôn luôn m t đ m t lòng v i chô ng, và dù no dù đói cũng đi theo chô ng cho đ n cùng tr i cu i đ t:

Đi đâu cho thi p theo cùng
Đói no thi p ch u, l nh lũng thi p cam

S chung th y c a ng i ph n Vi tnam đ i v i ch ng th hi n qua cách c x v i ng i đi theo tán t nh mình th t đ m th m và đôn h u :

Có lòng thì t n lòng
Anh đ ng đ n n a mà ch ng em ghen

Đó là tr ng h p đã nên v nên ch ng r i còn n u hai ng i đang trong th i k “trăng thanh gió mát”, hay “bên anh đ c sách bên nàng quay t ” thì nàng v n m t d s t son:

Sáng trăng tr i chi u hai hàng
Bên anh đ c sách bên nàng quay t
Quay t ph i gi m i t
Dù năm b y m i v n ch m i anh

Trong xã h i Vi tnam, bao gi ng i đàn ông cũng là tr c t, là g c “cây tùng” trong gia đình. V con có ăn no m c m hay không ph n l n là do công s c c a “chàng”, nh ng ch ng may chàng làm ăn th t b i không đem l i c m no, lành áo cho v con thì chính ng i đàn bà l i ph i x thân đi làm ho c buôn thúng bán b ng đ nuôi chàng ch không ai khác :

T ng l y anh cho lành manh áo
Đâu ng l y anh r i bán áo nuôi anh.

Ph i nói r ng ng i ph n Vi tnam là nh ng ng i đàn bà tuy t v i nh t trên trái đ t già nua, phi n mu n và l m n i oan khiên này. Ngoài cái b n ph n và thiên ch c làm v , làm m ra, nàng đã ph i th c khuya d y s m gánh hàng ra đi cho k p phiên ch mai :

N a đêm ân ái cùng ch ng
N a đêm v sáng gánh g ng ra đi

Và nàng ph i t t ng c xuôi, lên d c xu ng đèo, sáng đ u ch chi u cu i ch đ n n i vú

nàng x p, l ng nàng teo đ th y s hy sinh v t v c a ng i đàn bà Vi tnam đ i v i ch ng con to l n đ n m c nào :

M t ngày ba tr n trèo đèo
Vì ai vú x p l ng teo h chàng ?

H t lên đ c l i xu ng đèo và l m lúc cũng ph i băng qua các c n cát nóng b ng thì cái nhan s c c a nàng đâu còn đ p, còn giòn nh ngày nào m i l y nhau :

M t ngày ba b n trèo c n
Còn gì mà đ p mà giòn h anh !

Ngày nào còn con gái v i m cha, nàng đ i cái nón mua 9 đ ng r i v i cái quai thao 3 đ ng, đ n khi l y ch ng r i nàng không c n ch ng đi n n a, ăn m c th nào cũng đ c, không xài hoang phí, m c đích là đ ti t ki m ngân qu gia đình. Thành ra, bây gi nàng s đ i cái nón mua ch có 6 đ ng hay cái nón rách v i quai mo :

T ngày em c cùng cha
Cái nón chín đ ng r i, cái quai ba đ ng
Đ n khi em v cùng ch ng
Cái nón sáu đ ng mà bu c quai mo
Và :
Ch a ch ng nón thúng quai thao
Ch ng r i nón rách quai nào thì quai

Ng i ph n Vi tnam lo l ng cho ch ng con v i t t c tâm h n, tình th ng và công s c c a mình. Chàng mu n ăn cua, nàng s đích thân l n l i đi b t v cho chàng ăn ch giá nh ch có m i mình nàng, vì c gì ph i c c cái thân, nàng ch c n b ra ba đ ng b c mua cua v ăn là đ r i :

Vì chàng thi p ph i b t cua
Nh ng nh thân thi p, thi p mua ba đ ng

Nàng ph i c m b ng n c rót cho ch ng, làm tròn b n ph n và ph c v đúng m c ch đầu nh thu còn con gái ăn u ng ki u nào cũng đ c k c vi c b ng m t tô c m ng i ăn trong bóng t i. T t c cũng ch vì lo cho ch ng :

Vì chàng thi p ph i b ng mâm
Nh ng nh thân thi p, b c th m cũng xong !

N u c m, gi t giũ, lau quét d n nhà c a, quán xuy n t trong ra ngoài, và trong lúc nàng b n tiú tit, nào là con đòi bú khóc ré lên, n i c m trên b p đang sôi mà l a thì t t và ngoài chu ng l n, m y con heo la inh i đòi ăn thì ngay lúc y ông ch ng “m c d ch” n i h ng b t t mu n “tòm tem” v i nàng. Hãy h m, nàng không ph n đ i hay t v khó ch u có th làm ph t ý ch ng, nàng cho con bú, d cho nó ng say, n u c m cho chín và cho m y con l n ăn xong cái đã, b y gi nàng m i s n sàng đáp ng “đòi h i” c a ch ng :

Đang khi l a t t c m sôi
L n kêu, con khóc, ch ng đòi tòm tem
Bây gi con đã ng yên
L n no, c m chín, tòm tem thì tòm

Ta hãy xem cung cách c a ng i ph n lo l ng cho ch ng đang b nh n m li t gi ng nh th nào. Nàng s c thu c r i chân th p, chân cao b ng thu c đ n bên gi ng cho ch ng u ng, v a đi v a vái ông tr i mong cho ch ng chóng lành b nh đ ăn đ i i ki p v i nhau :

C m con dao s c, c t m t c g ng
B vô n i đ t, s c l i vài phân
Cái tay em b ng, cái chân em b c
Mái tóc em x c, cái l c em r i
V a đi v a vái ông tr i
Cho ch ng em m nh đ i v i em.

Và đây là câu tr l i c a nàng đ i v i nh ng ai th c m c vì sao áo nàng rách, vai nàng s n. Có th là nàng là m t goá ph , th ti t th ch ng, g ng gánh đi buôn hay đi làm thuê làm m n đ nuôi con :

Em đi làm mướn nuôi ai
Cho áo em rách cho vai em sưng
Em đi làm mướn nuôi con
Áo rách mặc áo vai sưng mặc vai.

Vào thời kỳ xã hội Việt nam theo chế độ phong kiến, theo đó người đàn ông có thể có vợ, nàng hầu. Ta thấy tính cách của người phụ nữ Việt nam càng đặc biệt và nổi bật hơn khi nàng thấy chồng nghèo, chưa biết rõ là chồng nghèo chuyên gì nghề nàng đã làm lành với chồng nghèo bằng một cách hiền hòa và dịu dàng của người vợ bé cho chồng :

Chồng nghèo thì vợ làm lành
Miếng cơm hiền hòa rảnh anh nghèo gì
Thưa anh, anh nghèo em chi ?
Mướn cơm với vợ bé em thì cơm cho

Tuy nhiên, đời sống vợ chồng không phải lúc nào cũng hạnh phúc êm đềm mãi mãi, đôi khi cũng có sóng gió, bất đồng, đần độn chia lìa, đổ vỡ. Ta lại thấy thêm một tính cách của người phụ nữ Việt nam : Hạnh phúc đã với nghề người đàn bà không ích kỷ mà vẫn mong người chồng cũ có ngày may mắn. Trong trường hợp này, nàng xin trả lại chàng đôi bông để chàng có thể dùng đôi bông này đi cưới người khác nhưng còn đôi vàng thì nàng xin giữ để làm kỷ niệm :

Một mai thiếp có xa chàng
Đôi bông thiếp trả đôi vàng thiếp xin

Không phải người phụ nữ nào cũng công nhận dứt khoát tuyệt tình, đôi khi nàng cũng van xin tình yêu chồng không phải là không có những cách van xin rất ví von của nàng nghe thật gợi hình và cảm động. Nàng không so sánh nàng là cái gì lớn lao trong đời sống chàng, nàng chỉ là cảm xúc phòng khi chàng đổi lòng mà thôi :

Chàng ơi bạn thiếp làm chi
Thiếp là cảm xúc đời khi đổi lòng

Chuy n ng i ph n Vi tnam thay ch ng nuôi con đã đ i nh ng hình nh th t đ p và gây nhi u xúc đ ng m nh m :

R m đ ng n u v i b m n

Đói no m cũng nuôi con nên ng i

Hay :

Ch xa đi s m v tr a

Nuôi con bao qu n n ng m a dãi d u

Trong kho tàng văn ch ng bình dân c a dân t c, ta có th tìm ra nhi u, nhi u l m nh ng v n ca dao mô t r t trung th c và sinh đ ng tính cách ng i ph n Vi t nam trong gia đình cũng nh ngoài xã h i qua các th i đ i. Và, cho dù xã h i có bi n đ i theo cách nào đi n a thì nh ng tính cách đáng quý c a ng i ph n Vi tnam nh đã k trên, v n mãi mãi nh th , không bao gi thay đ i.

Sau ngày C ng S n c ng chi m mi n Nam, 30-4-75, hàng tri u ng i thu c thành ph n Quân, Cán, Chính c a chính th Sài Gòn đã ph i vào các tr i tù do Vi t C ng thi t l p tr i dài t Nam ra B c, lao đ ng kh sai, không h n ngày v , thì nh ng ng i v c a h i l i nhà cũng ph i ch u đ ng bao n i nghi t ngã, đè nén, áp b c trong k ho ch tr thù r t tinh vi và thâm đ c c a C ng S n. Và chính trong th i k vô cùng thê th m y c a đ t n c, tính cách c a ng i ph n Vi tnam, h n bao gi h t, đã bi u l m t cách rõ r t và hùng h n h n. Tôi nghĩ r ng, s hy sinh, lòng chung th y cùng nh ng năm tháng dài tr i qua muôn v n đ ng cay, t i nh c đ v a nuôi ch ng trong tù v a nuôi con nên ng i c a ph n l n nh ng ng i đàn bà i mi n Nam Vi tnam có ch ng đi “c i t o” là m t b “s thi” vĩ đ i nh t mà có l không có m t th ngôn ng nào, m t ngòi bút nào có th đ i n t đ , h t và trung th c.

Ông H Dz nh, m t thi sĩ n i ti ng th i ti n chi n, cũng đã đ i n t c m kích c a ông tr c nh ng tính cách c a ng i ph n Vi tnam trong bài “C m Xúc” có đ n nh sau và đ n th này đã t m k t thúc bài vi t c a tôi :

Cô gái Vi tNam i

N u ch hy sinh có đ i

Tôi mu n n m vàng muôn kh c c

Cho lòng cô gái Vi tNam t i.

